

EKONOMIKUNSKAPSTÄVLINGEN 2002

Bedömningskriterier

1.

- ränta
- borgen
- säkerhet
- direktdebitering
- anteckning om betalningsstörning
- låneskydd

1-3 rätt = 1 poäng, 4 rätt = 2 p., 5 rätt = 3 p., 6 rätt = 4 p. Max 4 poäng.

2.

- ägarna/aktionärerna	- konkurrenter
- ledningen	- staten och kommunen (skatt, lagstiftning)
- personalen	- arbetsmarknadsorganisationerna
- kunderna	- elbolaget
- finansierarna	- telefonbolaget
- banken	- reklambyrå
- leverantörer/underleverantörer	- o.s.v.

1-2 intressegrupper = 1 poäng, 3-4 = 2 p., 5 = 3 p. och 6 = 4 p. Max 4 poäng.

3. Rätt svar är B 3 p.

4 a. Registreringen av nya motorcyklar följer konjunkturväxlingarna; nya motorcyklar registreras mest under uppgång och under högkonjunktur. Vid nedgång och under recession minskar motorcykelintresset. 2 p.

b. Bruttonationalprodukten BNP, handelsbalansen, bytesbalansen, sysselsättningsgraden och exportens utveckling. 3 p.

c. Recession eller lågkonjunktur. 1 p.

5. P.g.a. piratkopior förlorar alla som gjort skivan, såsom tonsättare, den som skrivit låttexterna, gjort arrangemangen samt utgivarna inkomster och socialskyddsavgifter (pensions- och arbetslöshetsförsäkringsavgift). Staten förlorar inkomst- och mervärdesskatteintäkter.

Piratkopian kan vara av dålig kvalitet och du har förlorat dina pengar. I ett vidare perspektiv förstör piratkopior grunden för den finländska musikkulturen. Det att "staten blir utan skatteinkomster" nämns ger två poäng. För fyra poäng krävs två exempel. 4 p.

6 a. Flere personer lämnar arbetsmarknaden än vad som inträder. = 1 p. Årsklasserna minskar och de stora årsklasserna börjar gå i pension. = 1 p. Det kan uppstå brist på arbetskraft. = 1 p., max 3 p.

b. Arbetets produktivitet måste höjas (automation). Pensionsåldern måste höjas och tröskeln för förtidspensionering höjas. Man måste försöka förlänga tiden i arbetslivet genom olika åtgärder (lön, pensionsförmåner, upprätthållande av arbetsförmågan). Man kan försöka få de yngre ut i arbetslivet tidigare. Man kan gynna återflyttning. Man kan försöka locka utländsk arbetskraft till landet. Inga poäng för att försöka höja födelsetalet, effekten är för långsam. En poäng för en lösning, sammanlagt 4 p.

Synpunkter att ta i beaktande vid bedömning av essäsvaret:

7. Utgångsläget var mycket dåligt vilket betydde att utvecklingen inte gärna kunde vara annat än positiv. Under de senaste årtiondena var Finlands konkurrensförmåga på exportmarknaderna dålig. Till detta kom den internationella recessionen samt Sovjetunionens sönderfall vilka också inverkade negativt på exporten. Vid början av 90-talet var den inhemska efterfrågan överhettad vilket också gjorde att exportens relativa andel av BNP var liten.

Markens värde försvagades kraftigt av devalveringen och då valutakursen tilläts flyta ökade exportbolagens konkurrenskraft. Den internationella ekonomin återhämtade sig från recessionen i början av årtiondet varefter ett relativt gynnsamt tillväxtskede följde.

Regleringen av internationell handel och valutaströmmarna liberaliserades vilket uppmuntrade exportföretagen att förbättra sina marknadspositioner.

Den finländska exportindustrin har också genomgått en märkbar strukturomvandling. Elektronikindustrin har höjt sin andel av exporten från 12 % i början av 1990-talet till 31 %. De facto kan största delen av exportökningen förklaras med elektronikindustrins tillväxt.

Finlands export till de forna Sovjetstaterna har också ökat märkbart. Dessutom har den finländska exportindustrin sökt marknader utanför de traditionella handelsparterna vilket också möjliggjort en ökad tillväxt.

En betydande bakgrundsfaktor för den gynnsamma exportutvecklingen har varit att den internationella handeln ökade kraftigt under slutet av 1990-talet. Under det senaste året har exporten haft problem då den internationella ekonomin drabbades av den första recessionen sedan 1990-talets början. De finländska exportbolagens konkurrenskraft har hållits god, men det försämrade internationella ekonomiska läget påverkar naturligtvis också den finländska exporten.

Den finländska exporten har traditionellt varit konjunkturkänslig. Också denna gång var det skogsindustrin vars konjunkturer snabbt försvagades. Den internationella recessionen påverkar speciellt adb- och telekommunikationsbranschen, vilket kraftigt försvagade exportutsikterna för den finländska elektronikindustrin.